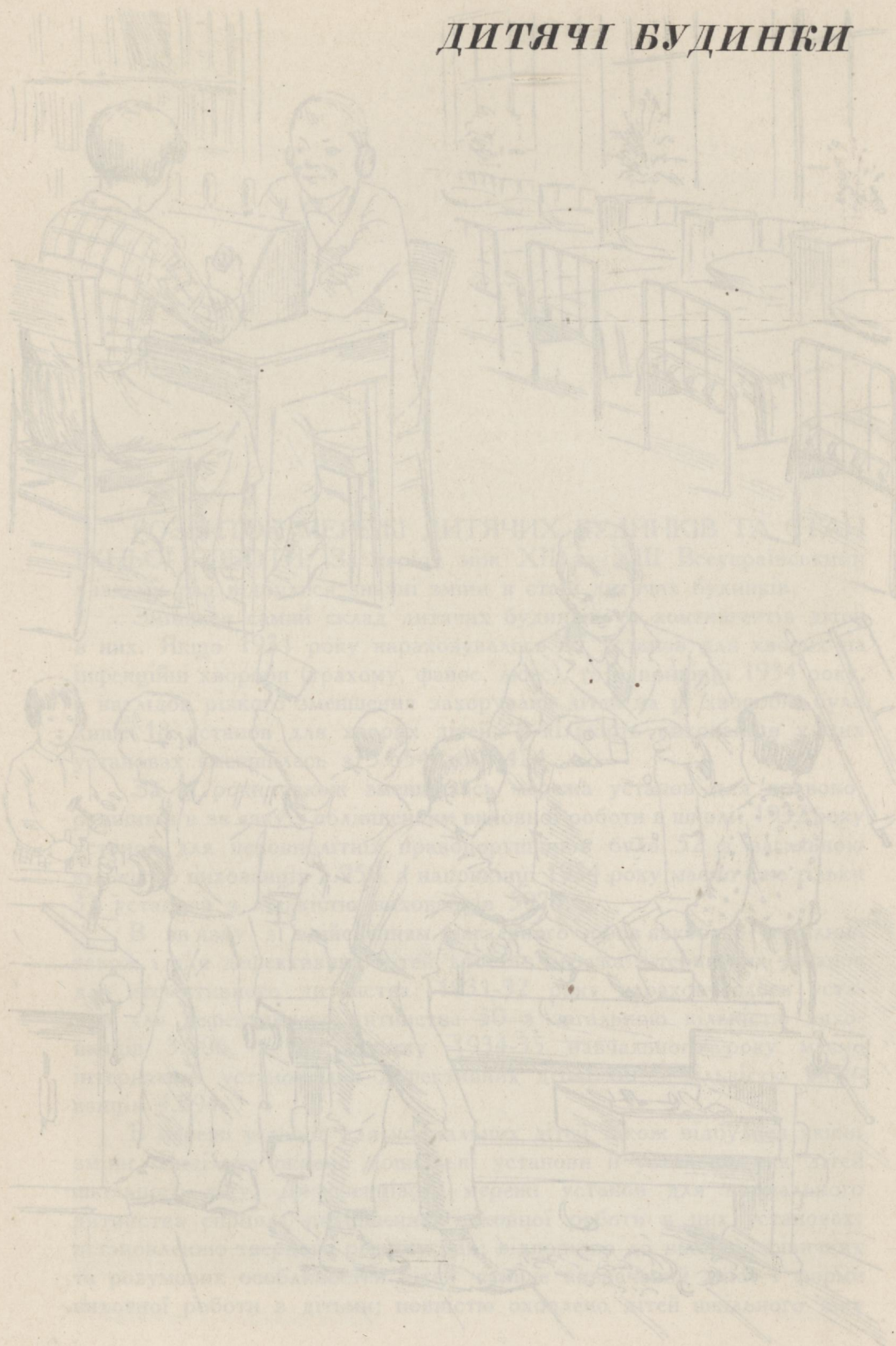
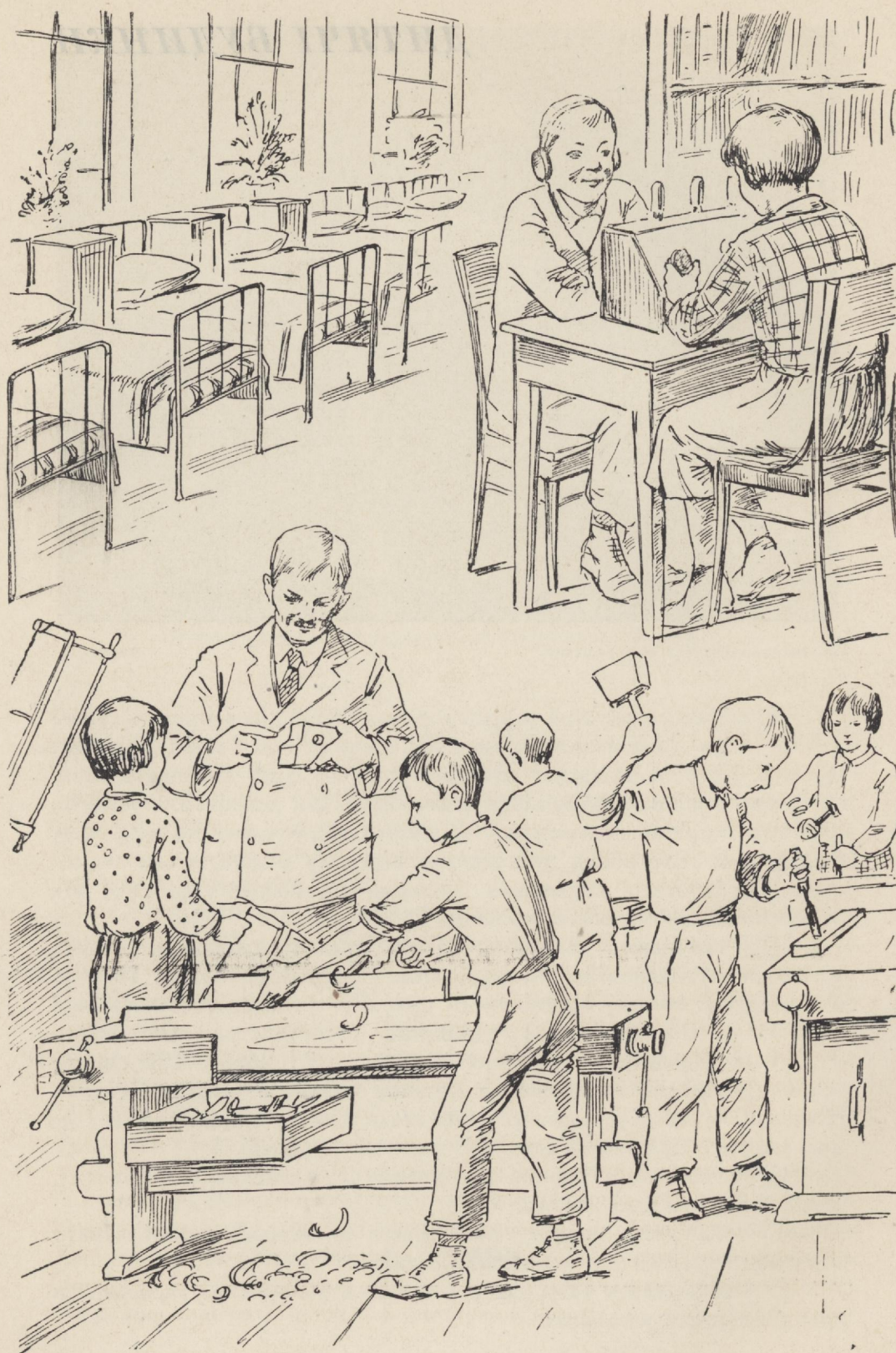

ДИТЯЧІ БУДИНКИ

РОЗВИТОК МЕРЕЖІ ДИТЯЧИХ БУДИНКІВ ТА СТАН ЇХНЬОЇ РОБОТИ. За період між XII та XIII Всеукраїнськими з'їздами рад відбулися значні зміни в стані дитячих будинків.

Змінився самий склад дитячих будинків та контингентів дітей в них. Якщо 1931 року нараховувалось 47 установ для хворих на інфекційні хвороби (трахому, фавос, люес), то наприкінці 1934 року, в наслідок різкого зменшення захворювань дітей на ці хвороби, було лише 18 установ для хворих дітей, а кількість вихованців у цих установах зменшилась з 3.654 до 1.424.

За ці роки також зменшилась мережа установ для правопорушників в зв'язку з поліпшенням виховної роботи в школі: 1932 року установ для неповнолітніх правопорушників було 52 з загальною кількістю вихованців 5.950, а наприкінці 1934 року маємо вже тільки 33 установи з кількістю вихованців 3975.

В зв'язку з здійсненням загального обов'язкового навчання також і для дефективних дітей зростає мережа інтернатних установ для дефективного дитинства: 1931-32 року нараховувалось установ для дефективного дитинства 50 з загальною кількістю вихованців 3.706, а на початку 1934-35 навчального року маємо інтернатних установ для дефективних дітей 60 з кількістю вихованців 4.894.

В мережі установ для нормальних дітей також відбулися якісні зміни. Виділено окремо дошкільні установи й установи для дітей шкільного віку. Диференціація мережі установ для нормального дитинства сприяла поліпшенню виховної роботи в цих установах: встановленню твердого режиму дня; відповідно до вікових, фізичних та розумових особливостей дітей чіткіше визначений зміст і форми виховної роботи з дітьми; повністю охоплено дітей шкільного віку

навчанням у школі. Правда, ця диференціація ще не проведена остаточно в сільських місцевостях, де на цілий район є лише один дитячий будинок, тому там доводиться утримувати дітей шкільного і дошкільного віку.

В наслідок поліпшення організації виховної роботи в дитбудинках вихованці останніх регулярно відвідують школу, при чому показники успішності їх не нижчі, а в ряді випадків вищі, ніж у дітей, які відвідують відкриту школу (слов'янське дитмістечко, дитмістечко ім. Комінтерну в Одесі, верхньодніпровське дитмістечко та чимало інших дитбудинків).

За останній рік в областях проведено велику роботу щодо перегляду адміністративних і педагогічних кадрів дитбудинків і заміни їх кращими робітниками. Знято з роботи чимало класово-ворожих людей, які злочинно ставились до майна дитбудинків і по-шкідницькому підходили до виховної роботи в них. В одній лише Дніпропетровській області знято з роботи та замінено новими робітниками понад 60 чол. В Чернігівській області в наслідок викриття шкідницької роботи майже цілковито змінено склад працівників у кролевецькому дитмістечку, глухівському дитбудинку, черешенському дитмістечку та в ряді інших дитбудинків. Аналогічно, хоча і недостатню ще роботу проведено у Вінницькій і частково в Харківській і Донецькій областях.

З метою поліпшення складу працівників дитбудинків, протягом останнього року відрядили до них на виховну роботу 165 випускників педтехнікумів, проведено 3-місячні курси підготовки нових вихователів з числа робітників-комсомольців, що закінчили неповну середню

Ярмашівка

Корови пришкольного господарства

Вовчанськ, Трудколонія дівчат

Молотьба

школу. Проведено всеукраїнські місячні курси перепідготовки працівників дошкільних дитбудинків.

Протягом 1934 р. закуплено лише на кошти НКО дитячої та педагогічної літератури для дитбудинків на суму до 80 тис. карб. Налагоджено систематичне методичне керівництво дошкільними дитбудинками.

Значно зросла останнім часом матеріальна база дитячих будинків, що також сприяло поліпшенню виховної роботи останніх.

Рік-у-рік, а особливо з 1934 року зростають асигнування на утримання дітей в дитбудинках, що видно з такої таблиці:

Норма асигнувань	1931 р.	1932 р.	1933 р.	1934 р.
На повне утримання дитини	375	397	450	621
На харчування	140	158	208	330 ¹
На одяг	60	60	60	90
Інші оперативні витрати	45	45	45	60

Покращало останнім часом постачання дитбудинкам харчових продуктів, зокрема жирів, з централізованих фондів. Останнім часом постачання провадиться майже безперебійно. Нарешті, якщо попе-

¹ Без хлібних надвишок.

редніх років зовсім не було централізованого постачання дитбудинкам промтоварів, то 1934 року дитбудинкам відпущено промтоварів на суму до 1 міл. крб.

Значна частина дитбудинків має міцну матеріальну базу — створені при них допоміжні господарства. Вже на кінець 1933 р. за оперативними даними з місць при дитбудинках було понад 8 тис. га землі, а після постанови ЦК КП(б)У та РНК УСРР від 11-го березня 1934 року про пришкільні ділянки площа землі при дитбудинках значно зросла (приблизно на півтори тисячі га).

Найкраще забезпечені землею дитбудинки Дніпропетровської області, де для 18 дитбудинків виділено було ще до осені 1933 р. понад 2.600 га землі. Зросли земельні ділянки при дитбудинках Чернігівської області, де проти 203 га землі, що було наприкінці 1933 року, дитбудинкам належить тепер понад 600 га.

Озброєння сільського господарства дитбудинків реманентом тощо недостатнє, але за допомогою МТС та колгоспів вони в основному освоюють земельну площу непогано.

Допоміжні господарства дитбудинків збільшують харчову базу останніх, поповнюючи контингенти продуктів з централізованих фондів овочами, фруктами, молочними та частково м'ясними продуктами, збільшуючи також хлібний пайок для дітей.

Велику роль у поліпшенні матеріального стану дитбудинків і в організації виховної роботи в них має шефство великих підприємств та радянських установ над дитбудинками. Такі шефи, як Харківський електромеханічний завод, Харківський тракторний, Держбанк у Харкові, Гідрошлях у Києві, ряд держустанов у Дніпро-

Одеса, Дитмістечко

Робота на городі

Вовчанськ, Трудколонія дівчат

Молочна худоба

петровську подали величезну допомогу своїм підшефним дитбудинкам у справі обладнання майстерень, забезпечення дітей одягом та взуттям, проведення капітального ремонту дитбудинків, влаштування вихованців-переростків на роботу до підприємств та на навчання до середніх та вищих навчальних закладів.

Важливим джерелом поповнення бюджету дитустанов є майстерні дитбудинків, яких за останніми відомостями нараховується 295 (кравецькі, шевські, деревообробні, металообробні, трикотажні, палітурні, музичних інструментів та ін.). На жаль, значна частина цих майстерень останнім часом не дає належного ефекту, бо не налагоджено як слід постачання сировини з централізованих та місцевих фондів.

Протягом останнього року велика увага віддана поліпшенню санітарного стану дитбудинків, зокрема придбано на кошти НКО 206 лазнедушових установок та дезинсекторів. Щоб оздоровити дітей, майже при всіх дитбудинках, що мають свої великі допоміжні господарства, організовані санаторні установи, якими охоплено значну частину дітей. Крім того, на кошти Наркомосу та центрального правління Т-ва Друзів Дітей відряджено на лікування до санаторій понад 400 дітей. На лікування до місцевих санаторій також надсилались вихованці дитбудинків за допомогою місцевих організацій Т-ва ДД та Облздороввідділів.

Діти, які досягають 15—16 років, організовано відряджаються на виробництво та навчання. З цією метою, щоб допомогти на перший час, комісія фонду ім. Леніна щороку відпускає певні кошти. Зокрема в 1934 р. на цю справу відпущено 619.875 крб., а на роботу відрядили, приміром: ахтирське дитмістечко 44 вихованця, одеське дитмістечко — 64, запорізький дитбудинок — 30, дніпропетровський диткомбінат — 18, молочанська колонія — 22 тощо.

БОРОТЬБА З ДИТЯЧИМ ПРАВОПОРУШНИЦТВОМ.

Боротьба з дитячими правопорушниками здійснюється безпосередньо через комісії в справах неповнолітніх при обласних, міських та районних відділах народосвіти.

Робота комісії поділяється на 3 моменти:

1. Попередження дитячого правопорушення (профілактика бездоглядності, безпритульності).
2. Безпосередня боротьба з дитячими правопорушеннями.
3. Юридична допомога дітям і дорослим в питаннях дітей.

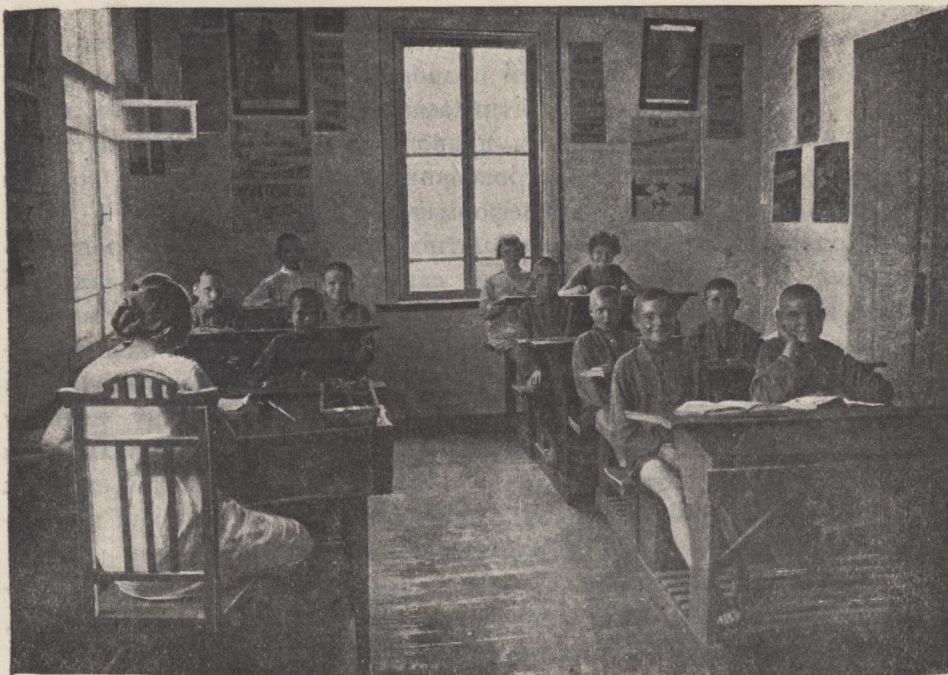
За період між XII та XIII Всеукраїнськими з'їздами рад маємо різкі зміни в характері самих правопорушень. На основі вивчення матеріалів комісій в справах неповнолітніх за 1929—30—31 рр. виявлена чимала кількість справ на дітей з таким правопорушенням, як кваліфіковані крадіжки, хуліганство з тяжкими наслідками тощо, а в 1933—34 рр. маємо явне зменшення таких правопорушень.

За даними 1934 р. здебільшого правопорушення полягають в

Одеса, Дитмістечко

Оранка на зяб

Вовчанськ, Дитбудинок № 26

Допоміжна школа

некваліфікованих крадіжках. Якщо раніш в установах для правопорушників, особливо в колекторах, школи носили характер лікнепу, працювали з перебоями, то тепер при установах для правопорушників майже безперебійно функціонують початкові та неповні середні школи з чітко визначеними планами. За винятком хворих дітей, які систематично не можуть відвідувати школу, решта вся школу відвідує.

Робота майстерень в установах для правопорушників значно поліпшилась. Майстерні охоплюють усіх вихованців з метою надання їм певної кваліфікації. В наслідок цього, а також і в наслідок поліпшення виховної роботи в цих установах в 1933-34 р. на роботу та вчитись колишніх правопорушників відряджено через такі комісії, як одеська, харківська, київська, дніпропетровська, херсонська, зінов'євська — 612 чол., тоді, як в 1932—33 рр. відряджено лише 350 чол.

За досягнення в роботі по боротьбі з правопорушеннями ми вважаємо і те, що комісії в справі неповнолітніх за останні два роки в своїй роботі міцно зв'язалися з школами, підприємствами в справі боротьби з правопорушеннями дітей в родині, в школі. В наслідок цього організовано пости соціально-правової охорони неповнолітніх (в школах Києва організовано 21 пост; в школах Харкова — 32; в школах Одеси — 18; Дніпропетровська — 18; Луганська — 8; Запоріжжя — 9).

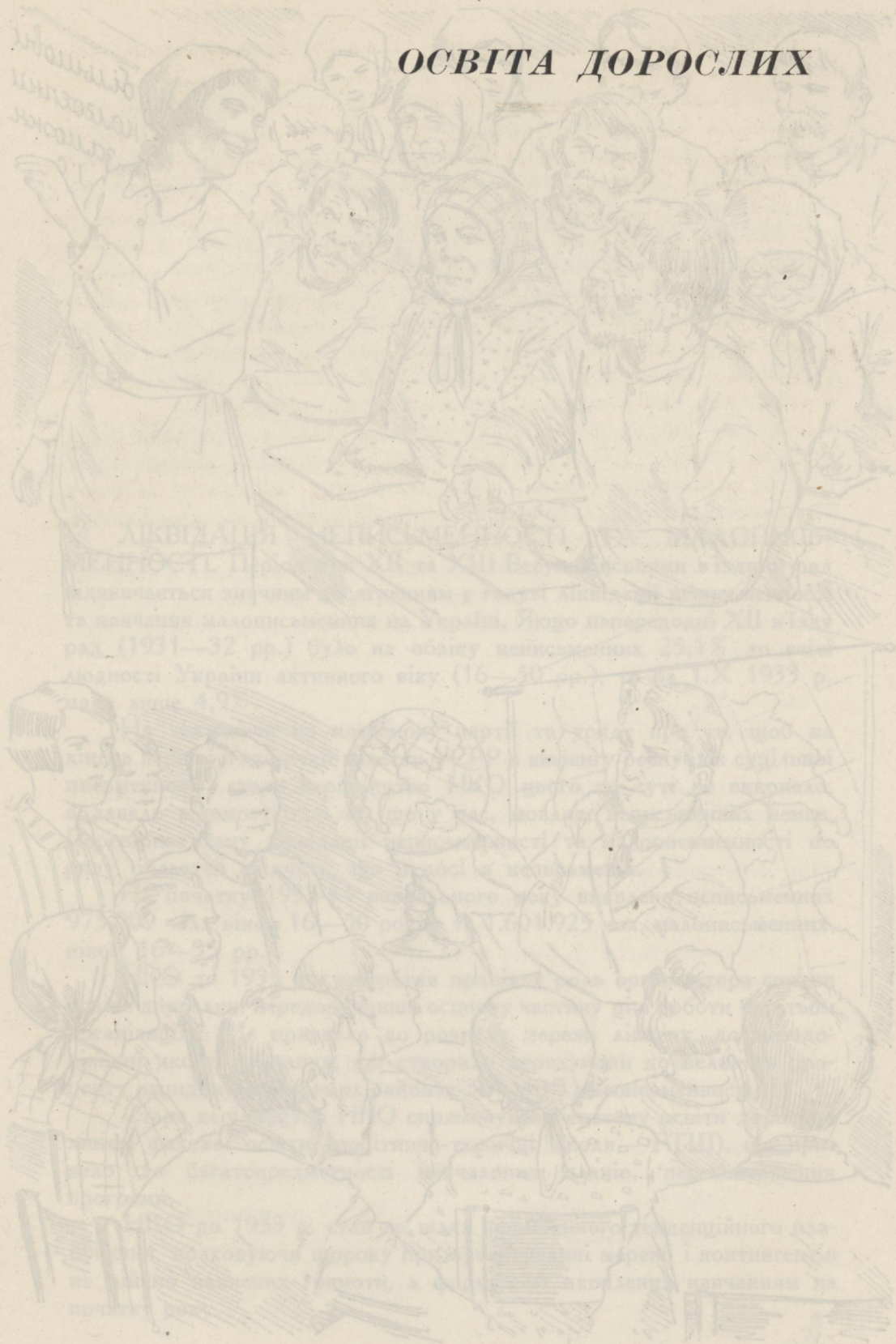
Перегляд адміністративних і педагогічних кадрів проведено також і в дитбудинках для дітей правопорушників. В наслідок цього знято і замінено кращими робітниками директорів та деяких вихователів в таких установах для правопорушників, як Полтавський напівреформаторіум, Дніпропетровський напівреформаторіум, колонія ім. Горького, Київський напівреформаторіум тощо.

В ряді установ для неповнолітніх правопорушників проведено уточнення їх профіля, піднесення санітарного стану та виховної роботи. В наслідок цього значно зменшились втечі з цих установ.

Харківська колонія ім. Горького для неповнолітніх правопорушників, яка в 1930-31 р. була в повному занепаді, нараховує нині 400 вихованців, має добре обладнану і відремонтовану неповну середню школу, 34 га землі, будує новий корпус під спочивальні для дітей. Має вона добре обладнані і механізовані майстерні, в яких працюють всі діти від 14 років. Лише в 1933-34 р. на різні підприємства м. Харкова колонія відрядила понад 100 вихованців.

Одною з хиб у роботі комісій в справах неповнолітніх є недостатній зв'язок обласних комісій з районними та сільськими комісіями, з громадськими та КСМ організаціями.

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

ЛІКВІДАЦІЯ НЕПИСЬМЕННОСТІ ТА МАЛОПИСЬМЕННОСТІ. Період між XII та XIII Всеукраїнськими з'їздами рад відзначається значним досягненням у галузі ліквідації неписьменності та навчання малописьменних на Україні. Якщо напередодні XII з'їзду рад (1931—32 рр.) було на обліку неписьменних 25,1% до всієї людності України активного віку (16—50 рр.), то на 1.X 1933 р. мали лише 4,9%.

Не зважаючи на постанову партії та уряду про те, щоб на кінець першої п'ятирічки вивести УСРР в шеренгу республік судильної письменності, старе керівництво НКО цього по суті не виконало, а давало відомості про те, що у нас, мовляв, неписьменних немає. Перевірка стану ліквідації неписьменності та малописьменності по ряду областей свідчить, що й досі є неписьменні.

На початку 1933-34 навчального року виявлено неписьменних 975.009 чол., віком 16—50 років, та 1.601.925 чол. малописьменних, віком 16—35 рр.

НКО до 1933 року втратив провідну роль організатора справи освіти дорослих, передоручивши основну частину цієї роботи багатьом організаціям. Це призвело до розвалу мережі лікнепу, до незадовільної якості навчання, що створило передумови до великого проценту рецидиву (в окремих районах 30—40%) неписьменності.

Старе керівництво НКО спрямовувало систему освіти дорослих лінією фахової освіти (робітничо-технічні школи — РТШ), що привело до багатопредметності навчальних планів, перевантаження програми.

НКО до 1933 р. став на шлях формального тенденційного планування, враховуючи щороку при проектуванні мережі і контингентів не дійсно навчених грамоти, а формально охоплених навчанням на початку року.

Лінія на примусову українізацію також провадилась і на ділянці освіти дорослих.

Здійснення основного політичного завдання другої п'ятирічки вимагає, як обов'язкової передумови піднесення культурного рівня найширших верств трудящих, підвищення загальноосвітніх знань до того мінімуму, що стає обов'язковим для кожного свідомого учасника соціалістичного будівництва.

XVII з'їзд ВКП(б) поставив завдання завершити в другій п'ятирічці не лише ліквідацію неписьменності серед населення Союзу, ліквідацію малописьменності працездатної, дорослої людності і проведення загальнообов'язкового початкового навчання, але і здійснення загального обов'язкового політехнічного навчання в обсязі семирічки в першу чергу на селі, оскільки в місті це завдання було в основному уже розв'язане протягом першої п'ятирічки.

Відповідно до цього НКО на початку 1933 р. ґрунтовно перебудував систему освіти дорослих, поставивши своїм завданням на протязі перших двох років другої п'ятирічки ліквідувати залишки неписьменності серед людності віком до 40 років, а серед робітників і колгоспників віком до 50 років.

Крім того, НКО поставив завдання на протязі другої п'ятирічки піднести освітній рівень усіх тих, що нині є неписьменні та малописьменні, до рівня початкової школи і розгорнути мережу шкіл середньої освіти для дорослих.

ШКОЛИ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ ДОРΟΣЛИХ. На протязі 1931-32, 1932-33 навчальних років 60.000 дорослої людності здобули знання в обсязі семирічки через систему шкіл підвищеного типу та РТШ, що були в той час в системі НКО.

На початку 1933-34 навчального року в наслідок реорганізації робітничо-технічних шкіл та шкіл підвищеного типу по Україні були організовані 125 комсомольських шкіл для дорослих, якими охоплено 20.000 чол.

Разом протягом 3 років коло 100.000 чол. дорослої людності набували знання за семирічку.

ВИДАННЯ ПІДРУЧНИКІВ ТА МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ШКІЛ ОСВИТИ ДОРΟΣЛИХ. За останні три роки значно збільшилось видання методичної програмної та підручної літератури для шкіл освіти дорослих.

Так методичної та програмної літератури видано:

За 1932 р.	35 назв . . .	1.865.000 примірників
" 1933 р.	40 " . . .	.718.000 "
" 1934 р.	12 " . . .	140.000 "
Разом . . .		2.723.000 "

Підручників:

За 1932 р. 12 назв	2.970.000	примірників
" 1933 р. 17 "	3.974.000	"
" 1934 р. 10 "	2.153.000	"
Разом	9.097.000	"

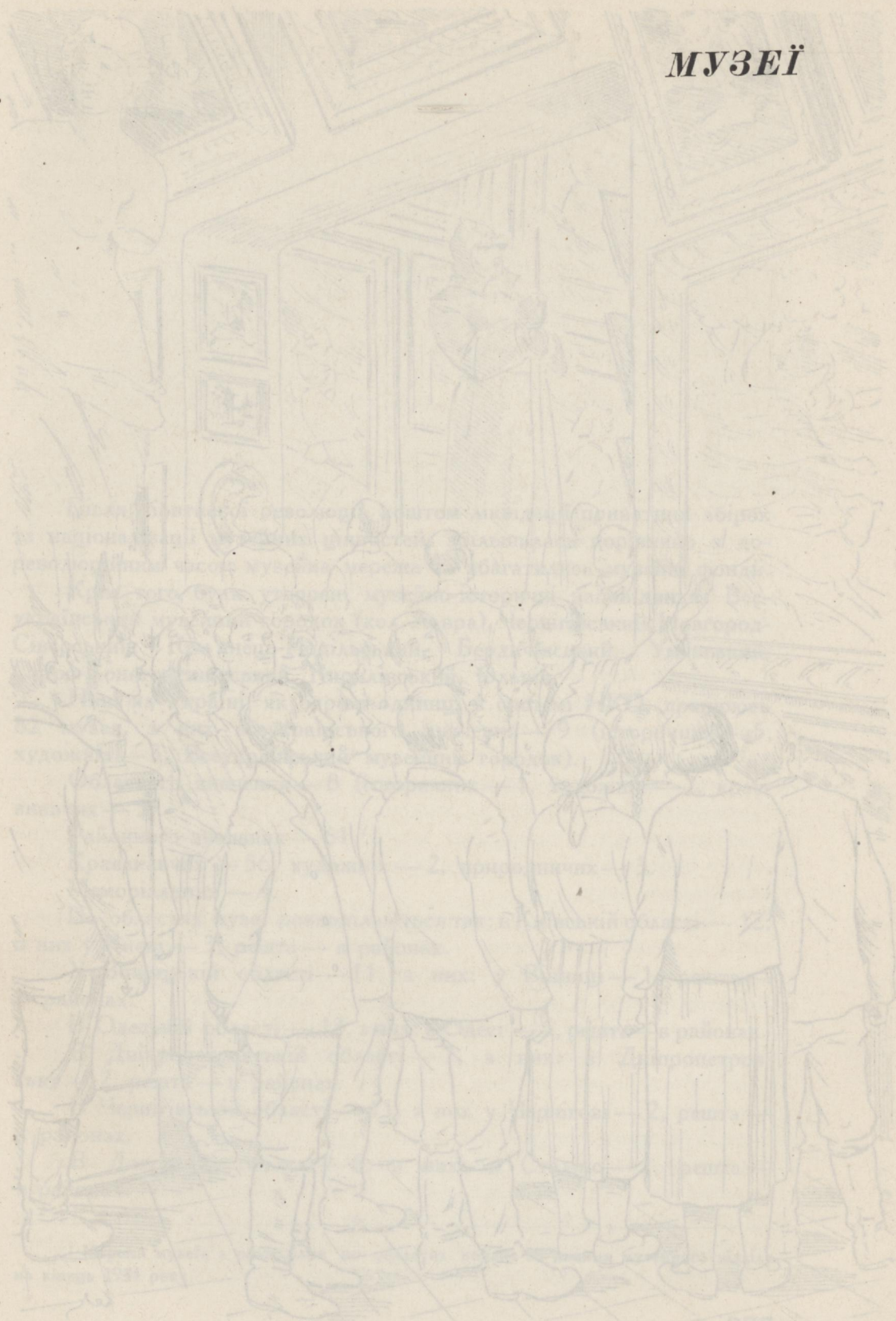
В зв'язку з виданням стабільних підручників для загальноосвіт-
них шкіл в мережі освіти дорослих значно використовуються ці
підручники.

Ось чому видання спеціальної літератури по лінії освіти дорос-
лих в останні роки зменшилось.

На 1934-35 рік заплановано охопити:

			по місту	по селу
Неписьменних віком 16—50 років	688.008 з них	68.800	619.208	
Малописьменних віком 16—24 " "	1.489.805 " "	148.980	1340.825	
Школами середньої освіти	43.000 " "	30 000	13.000	
Разом	2 220.813 з них	247.780	1.973 033	

МУЗЕЇ

Після Жовтневої революції, коштом ліквідації приватних збірок та націоналізації музейних цінностей, збільшилась порівняно з до-революційним часом музейна мережа та збагатились музейні фонди.

Крім того були утворені музейно-історичні заповідники: Всеукраїнський музейний городок (кол. Лавра), Чернігівський, Новгород-Сіверський, Кам'янець-Подільський, Бердичівський, Уманський, Старо-Константинівський, Кирилівський, Ольвія.

Нині на Україні, як окремі одиниці в системі НКО, працюють 82¹ музеїв, з них всеукраїнського значення — 9 (історичних — 5, художніх — 3, Всеукраїнський музейний городок).

Обласного значення — 8 (історичних — 1, художніх — 2, краєзнавчих — 5).

Районного значення — 61.

Краєзнавчих — 56, художніх — 2, природничих — 3.

Меморіальних — 4.

По областях музеї розподіляються так: в Київській області — 12, з них у Києві — 3, решта — в районах.

У Вінницькій області — 11, з них: у Вінниці — 1, решта — в районах.

В Одеській області — 13, з них: в Одесі — 5, решта — в районах.

В Дніпропетровській області — 7, з них: в Дніпропетровську — 2, решта — в районах.

В Чернігівській області — 11, з них у Чернігові — 2, решта — в районах.

В Донецькій області — 6, з них: в Сталіно — 1, решта — в районах.

¹ Мережа музеїв з розподілом по областях подана за даними музейного відділу на кінець 1934 року.

В Харківській області — 22, з них: в Харкові — 3, решта — в районах.

За часів керівництва Наркомосом Шумського, а потім Скрипника, сектор науки НКО, що в його безпосередньому віданні перебували музеї, сам був у руках націоналістів-контрреволюціонерів (Яворський, Коник, Озерський, Черняк, Кушнірчук, Дубровський, Криворотченко та ін.).

За їх керівництвом майже всі головні музеї України були перетворені на осередки розташування націоналістичних сил.

Науково-дослідча і теоретична робота була спрямована на розвиток основних націоналістичних тверджень, суть яких полягала у відриві України від Радянського Союзу. Практично це виявилось у підборі відповідних експонатів та в настирливому намаганні показати «європеїзм» української культури, її «безбуржуазність» та відмінність шляхів її розвитку від розвитку російської культури.

Вихідний момент і політична цілеспрямованість цих виставок полягали в тому, щоб відірвати увагу робітничо-колгоспних мас від сучасного і прищепити їм сліпу прихильність перед культурою минулого, як культурою безкласовою, безбуржуазною, «народною», національною, єдиною і монолітною в своїй суті.

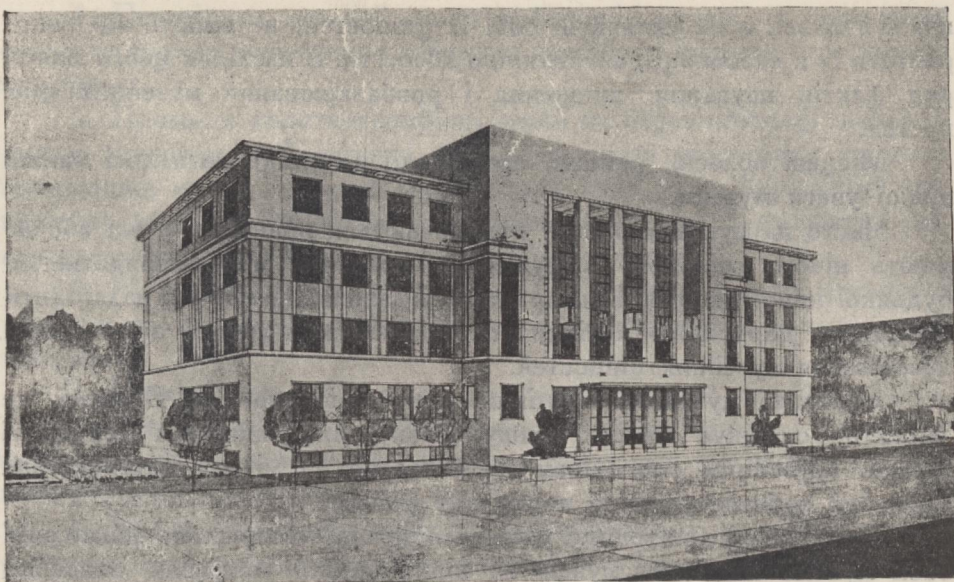
На цих же принципах, але ще більше неприкрито, були побудовані експозиції музею «діячів України» ВУАН, дніпропетровського, полтавського і деяких інших музеїв.

Тепер старі кадри робітників музеїв у значній кількості усунуті і замінені новими. Але в наслідок проведеної націоналістичними елементами на музейній ділянці шкідницької, контрреволюційної роботи, в наслідок відсутності належної уваги і керівництва музейною справою ми ще й досі маємо вихватки класового ворога. Приклад — Чернігівський музей, де зі зміною керівництва не були перевірені старі експозиції і старий опис музейного матеріалу, що був поданий в його попередній контрреволюційній концепції (виставка газет і партизанського руху).

Більшість музеїв до цього часу не мають чіткої цілеспрямованості і точно визначеного кола своєї діяльності. При відсутності планування їхньої роботи і методичного керівництва від органів НКО музеї, особливо в районах, залишаються самі собою.

Зв'язку з науково-дослідчими інститутами музеї не мають. З навчальними закладами і особливо з початковою і середньою школою роботи не провадиться. Музеї не вміють показати своїх художніх та історичних скарбів, що лежать у фондах без використання.

В багатьох випадках високомистецькі та історичні музейні речові цінності через лівацькі закрути знімалися з експозиції, а замість їх подавалось глядачеві вихолощене «революційне» фразерство, схематизм і гола абстракція. Це призвело до того, що в деяких музеях основним експозиційним матеріалом стали не музейні речі, а фотографічний, плакатний та графічний антихудожній матеріал.

Харків

Картинна галерея

За останній час завдяки влиттю значної кількості молоді, комсомольців та членів партії в окремих музеях помічається зрушення, але відсутність музейної кваліфікації у цих робітників значно утруднює їхню роботу.

СТАН МУЗЕЙНИХ ФОНДІВ. Кількість музейних матеріалів значно зросла після Жовтневої революції. Музейні фонди вже давно переросли ті приміщення, що вони їх займають. В багатьох музеях не вистачає приміщення не лише для розгортання експозиції і проведення політосвітної роботи, а й для нормального збереження музейних цінностей. Приміщення, як правило, не опалюються і не ремонтуються.

Розподіл фондів між музеями не відповідає цілеспрямованню і сфері діяльності музеїв. В багатьох районних музеях розпорошено унікальні речі загальнодержавного значення і навпаки: в центральних музеях є велика кількість речей, що могли б бути використані для зміцнення районних музеїв.

Не зважаючи на велику потребу в реставрації музейних експонатів, ця робота майже зовсім не провадиться. Не організовано як слід консервації експонатів, що призводить часом до дальшого їх руйнування.

Одною з важливих причин незадовільного стану збереження музейних цінностей є також недостатня або зовсім відсутня кваліфікація музейних кадрів. Робітники часто не знають про ті матеріали,

що є в музеї, а не уявляючи собі їх цінностей, не вміють ані використати їх в експозиції, ані технічно зберегти. В наслідок цього маємо ряд фактів псування, знищення і розбазарювання музейних цінностей.

Місцеві обласні, районні організації не приділяють досі майже ніякої уваги музеям.

Часто на музейну роботу призначаються працівники, які або не мають нічого спільного з музейною роботою, або непридатні до будьякої іншої роботи. Такі працівники, звісно, не можуть налагодити належного партійного керівництва розвитком музею і забезпечити збереження музейних цінностей.

Зарплата музейних працівників не упорядкована. Є музеї, де директор одержує значно меншу ставку, ніж викладач середньої школи. Музейним робітникам не створено на місцях матеріальних умов, що забезпечували б нормальну роботу.

Не приділено потрібної уваги зміцненню матеріально-фінансової бази музеїв. Бюджети музеїв не відповідають потребам освоєння музейних фондів, збереження цінностей, розгортання наукової та політосвітної роботи.

В більшості музеїв не впорядковано опалення і не забезпечено їх паливом. Немає належного освітлення та протипожежних установок.

Протягом 10—15 років чимало музейних приміщень не ремонтуються.

Музеям не відпускається повністю і своєчасно асигнувань, що вони їх мають. Так, наприклад: бюджет полтавського музею становить 52.000 крб., з них на операційні видатки асигновано всього 3.500 крб., які музей освоїв за перший квартал і залишився на 3 квартали без грошей.

Сумському музеєві з призначених 35.000 крб. місцеві організації зняли 10.000 крб., в наслідок чого музей не забезпечений паливом і будинок руйнується.

ЗАХОДИ НКО НА 1935 РІК. 1. Добитися рішучого перелому у ставленні місцевих професійних і радянських організацій до музейного будівництва і музейної роботи.

2. На протязі 1935 року розв'язати питання загального упорядкування музейної мережі по УСРР, визначити розподіл на центральні музеї, музеї обласного і районного значення, установити профіль музеїв і визначити сферу їхньої діяльності.

3. Добитись на протязі 1935 року сталої організації структури музеїв, що відповідає їхньому профілеві та встановити сталі штати наукового та обслужного персоналу залежно від значення музею.

4. Перевірити наявний склад робітників музеїв, їх соціальний склад та фахову підготовку і зміцнити партійне і наукове керівництво музеями.

5. Провести короткотермінові курси по перепідготовці наявного складу працівників (2-місячні курси) та курси підготовки керівних працівників музеїв із числа закінчивших 1934 року Державний університет та Художній інститут. Організувати при Державному університеті стаціонарну підготовку музейних кадрів.

6. На протязі першого півріччя 1935 року розробити методичні вказівки та основні принципи побудови експозиції в музеях за їх профілями.

7. Негайно приступити до переінвентаризації музейних матеріалів по всіх музеях за уніфікованою формою обліку і звільнити фонди музеїв від зайвих, що не мають будьякого культурно-історичного значення, експонатів.

8. Мірою закінчення робіт по упорядкуванню музейних фондів провести перерозподіл музейних експонатів з метою зміцнення периферійних музеїв.

9. Спеціальним законодавчим актом закріпити за музеями приміщення, що вони їх займають, і заборонити будьякі переміщення музеїв без дозволу на те центральних органів. Одночасно забезпечити відповідними приміщеннями ті музеї, що нині зовсім не мають приміщень або містяться в непристосованих.

10. Розробити правила охорони музейних експонатів за вимогами сучасної музейної техніки. Організувати центральні державні реставраційні майстерні, що в плановому порядку робитимуть реставрацію і консервацію музейних експонатів.

11. Зміцнити матеріально-фінансову базу музеїв, забезпечити їх твердими бюджетами, особливо в частині розвитку їх науково-масової роботи, дослідчої та охоронно-реставраційної роботи. Довести оплату наукових працівників музею до рівня оплати робітників науково-дослідчих інститутів. Встановити 10% надбавки до зарплати працівників музеїв за певну кількість років безперервної роботи в музеї.

12. Забезпечити видання наукових праць музеїв, видання путівників та каталогів репродукцій.

13. Для забезпечення керівництва діяльністю музеїв зміцнити музейний відділ НКО достатньою кількістю висококваліфікованих працівників спеціалістів-інспекторів.

4. Переглянути наявні в музеї документи і з'ясувати, чи є в них дані про діяльність музею в період його існування.

5. Провести короткотермінові курси по перепідготовці працівників музеїв (2-місячні курси) та курси підготовки керівників музеїв (3-місячні курси) в 1934 році. Державний університет та Художній інститут. Організувати при Державному університеті підготовку підготовки музейних кадрів.

6. На протязі першого півріччя 1935 року розробити методику викладання та організації роботи музеїв, зокладити в музеї та вказати на основі порад музеїв, що мають досвід роботи в цьому напрямку.

7. Провести курси підготовки до керівництва музеями. Музейні матеріали по всіх музеях та університетів, формуючи фонд музеїв, що не мають достатнього культурно-історичного значення, експонати, витановити з музеїв, що мають достатнє значення.

8. Між іншим, задля роботи по утворенню музеїв, необхідно провести переробку музейних експонатів з метою зміцнення першої частини музеїв.

9. Спеціальною комісією, яка має на меті з'ясувати, чи є в музеях, що мають достатнє значення, експонати, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

10. Розробити план роботи музеїв, який має на меті з'ясувати, чи є в музеях, що мають достатнє значення, експонати, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

11. Зміцнити матеріально-фінансову базу музеїв, зокладити в музеї та вказати на основі порад музеїв, що мають досвід роботи в цьому напрямку.

12. Завести в музеї, які мають достатнє значення, експонати, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

13. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

14. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

15. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

16. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

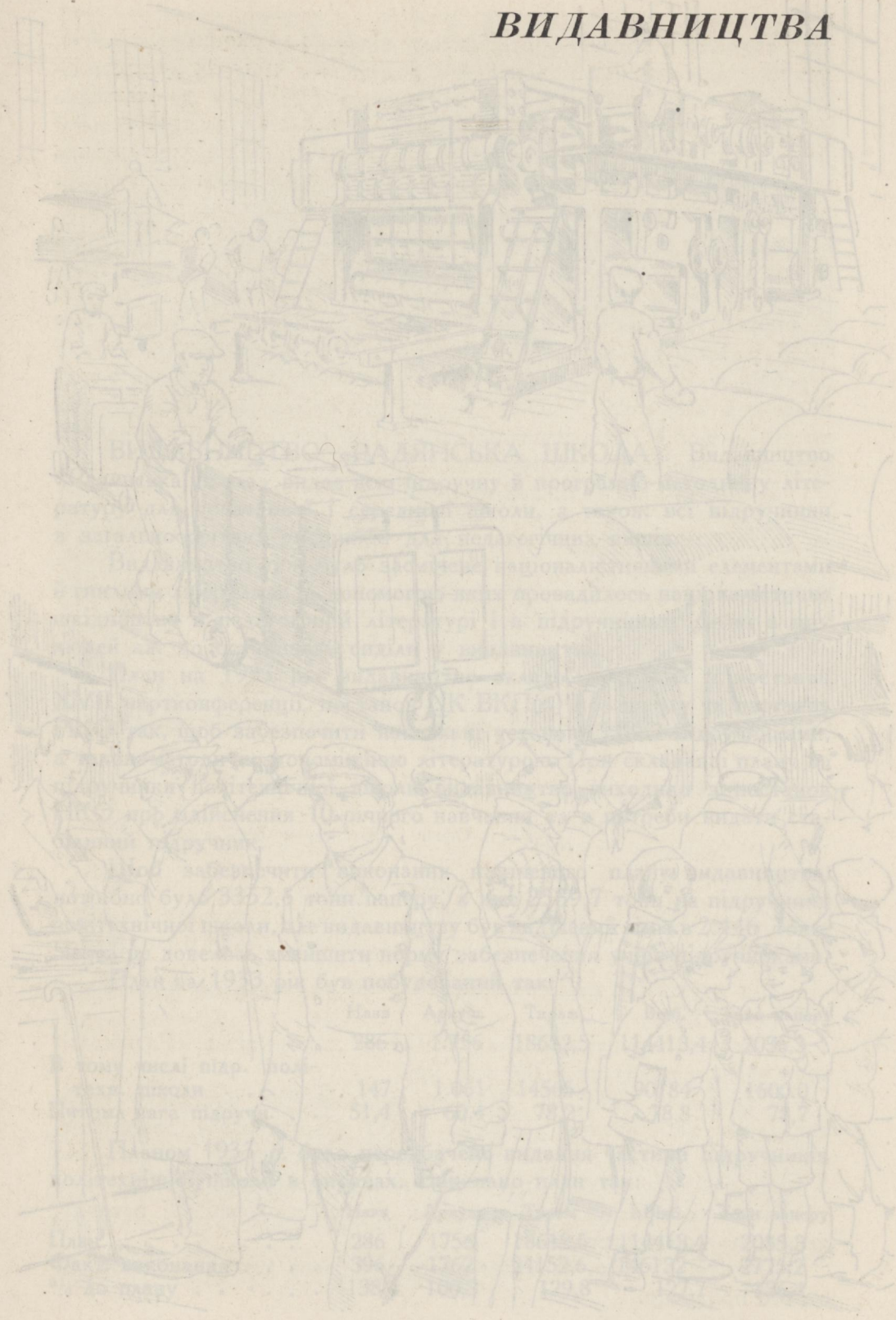
17. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

18. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

19. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

20. Для забезпечення керівників музеїв, які мають достатнє значення, експонатами, які не мають достатнього значення, з метою зміцнення першої частини музеїв.

ВИДАВНИЦТВА

ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА ШКОЛА». Видавництво «Радянська школа» видає всю підручну й програмно-методичну літературу для початкової і середньої школи, а також всі підручники з загальноосвітніх дисциплін для педагогічних вишів.

Видавництво теж було засмічене націоналістичними елементами й гнилими лібералами, з допомогою яких провадилося націоналістичне шкідництво в педагогічній літературі і в підручниках. Деякі з цих людей аж до останнього сиділи у видавництві.

План на 1933 рік видавництво склало, виходячи з постанов XVII партконференції, постанов ЦК ВКП(б) про школу та настанов НКО так, щоб забезпечити навчальні установи НКО підручниками, а також методично-допоміжною літературою. При складанні плану на підручники політехнічної школи видавництво виходило з настанов НКО про здійснення 10-річного навчання та з потреби видати стабільний підручник.

Щоб забезпечити виконання наміченого плану видавництва, потрібно було 3352,5 тонн паперу, з них 2589,7 тонн на підручники політехнічної школи, але видавництву був виділений ліміт в 2.446 тонн. Через це довелось зменшити норму забезпечення учнів підручниками.

План на 1933 рік був побудований так:

	Назв	Аркуш.	Тираж	Відб.	Тонн паперу
	286	1.756	18612,5	114413,4	2035,3
В тому числі підр. полі-					
техн. школи	147	1.061	14565	90184	1600,0
Питома вага підручн. . .	51,4	60,4	78,2	78,8	78,7

Планом 1933 р. було передбачено видання частини підручників політехнічної школи в оправах. Виконано план так:

	Назв	Аркуш.	Тираж	Відб.	Тонн паперу
План	286	1756	18612,5	114413,4	2035,3
Факт. виконання	396	1762	24152,6	146132	2775,2
% до плану	138,4	100,3	129,8	127,7	136,4

Потреба в хорошому стабільному підручнику настільки виросла, що повстало питання про видання додаткових тиражів для промислових міст та районів, і за постановою ЦК було додруковано 2.166 тис. підр. В зв'язку з виправленням перекирвань національної політики попереднім керівництвом НКО на Україні, що викликало зміну контингентів учнів російських шкіл, постала потреба додрукувати російською мовою для 1, 2 та 3-х класів загальним тиражем 232 тис. примірників. Після цього план видання підручників політехнічної школи виконано на 132 підручники тиражем 17.548 тис. примірників. Вперше за весь час підручники, хоч і не всі, були видані в оправах. В оправах видано було 7.000 тис. підручників. Але підручники 1933 р. мали ще велику кількість хиб. Так, через велику спішку в роботі допущено багато помилок, не скрізь була виправлена термінологія й правопис, художнє й технічне оформлення було ще не високої якості. Отже, перед видавництвом стало питання дальшого удосконалення якості підручника в 1934 р.

В цінносних показниках план 1933 р. виконано:

	Авт. гон.	Папір	Полігр.	Обкл.	Всього прям. вир.	Номін. варт. прод.	О п р а в и	
							Собів.	Номін.
План . . .	746,6	1619	1359,1	354,2	4078,9	9381,4	2450,0	2450,0
Факт. вик. .	855,3	2275,4	2160	402,1	5962,8	16602,9	2062,8	2589,3
% до плану	114,6	140,5	158,9	113,6	139,6	177,0	84,2	105,7

Собівартість 1 відбитка за 1933 р. порівняно з планом:

План 3,56, факт. викон.	3,89 або 109,2%	до плану номін. варт. 1 відб.
" 8,2 " " 11 " 139 " " " " 1 "		

План періодики виконано в 1933 р.

	Кільк. вип. №№	Обсяг	Заг. тираж	Відб. в тис.	Тонн паперу
Газетн. план	24	24	4144	4144	66,3
Виконання	20/21	22	2848,2	2848,2	45,9
Журн. план	136/147	340	2285,5	4940,7	91,5
Виконання	104/131	279,7	1822,4	4074,0	77,9

Від реалізації періодики за 1933 р. видавництво мало зиску 123,7 тис. крб.

Наслідком реалізації плану 1933 р. видавництво «Радшкола» мало чистого прибутку 6.700 тис. крб.

Складаючи план на 1934 р., видавництво поставило своїм завданням забезпечити установи НКО підручниками допоміжної літератури, маючи за основне завдання обслужити літературою 5 типів освітніх установ, що підлягають безпосередньо НКО: політехнічні школи, педтехнікуми, школи дорослих, дошкільні заклади, дефектологічні установи.

В плані 1934 р. особлива увага приділена також виданню навчального приладдя.

Видавництво „Радянська школа“

План на 1934 р. побудовано на 3.523,8 тонн паперу.

	Назв	Аркуш.	Тираж	Відб.	Тонн паперу
Книжкова прод. . .	672	4294	25507	173292	3099,6
В тому числі стаб. підр.	209	1814	17962	134556	2404,7
Питома вага підр. .	31,1	42,3	70,5	77,6	77,6
Наочне приладдя .	431 т.	—	6076	27383	267,3
				літовідб.	

В 1934 р., укладаючи план видання підручників політехнічної школи та встановлюючи тиражі, видавництво приймало вже від 60 до 80% збереження тиражів видання 1933 р. для I і II концентру, а для III концентру — 100% збереження підручників попереднього року. Всі підручники 1934 р. заплановано було видати в оправах, при чому буквар запроєктовано видати в фарбах.

Крім підручників, видавництво поставило завдання видати курси загальних та фахових методик.

При складанні плану видавництва встановило диференційовано по кожному розділу номінал аркуша-відбитка, а на підручники політехнічної школи і дорослих — ціни на кожен підручник. Ціни на підручники в 1934 р. знижено на 20—25% проти вартості підручників видання 1933 р., також здешевлено вартість оправ.

В наслідок своєї діяльності за планом 1934 р. видавництво повинно мати прибутків 3.173 тис. крб.

Виконання плану за 10 міс. в порівнянні з річним планом таке:

	Назв	Аркуш.	Тираж	Відб.	Собів.	Номінал
Викон.	512	2519	20945,6	130305,3	4430,4	12769,9
%	76,1	58,6	82,1	75,2	59,4	74,1

Собівартість 1 відбитка по фактичному виконанню порівняно з планом знижена: за планом — 4,3 коп., фактично за 9 міс. — 3,4 коп.

В процесі роботи план видання підручників політехнічної школи був зменшений на 32 підручника в зв'язку з змінами в навчальних планах і програмах та в зв'язку з відсутністю програм, через що деякі підручники авторами не виготовлені (українська література та хрестоматія української літератури — 8—10 кл., суспільствознавство та історія і географія України), після чого план по підручниках був затверджений.

	Назв	Тираж	Відб.
План	160	14212,5	101534,3
Виконано на 1.XI .	156	14834,5	103935,4

З загальної кількості випущених підручників 14.358 тис. примірників випущено в оправах, з них 3 млн. кругом у коленкорі.

Якість підручника 1934 р. зовсім не можна порівнювати з якістю підручників, виданих до 1933 р. Як з боку ідеологічного, так і з боку технічного оформлення підручники 1934 р. стоять значно вище. Коли порівняти підручник 1934 р. з підручником 1933 р., то тут маємо також великі досягнення. В 1934 р. всі підручники пройшли огляд практичних і наукових робітників. Хиби, що були в змісті, правописі і термінології, виправлені. Крім цього всі підручники пройшли художню і технічну рецензію кращих художників, поліграфістів і педагогів. Непридатні малюнки замінені. Буквар видано в фарбах, що є перша спроба в СРСР. Але, не зважаючи на ці досягнення в виданні доброякісного стабільного підручника, в підручниках є ще хиби — багато технічних помилок, деякі підручники потребують подальшого удосконалення як з боку редакційного, так і з технічного оформлення. Всі ці хиби будуть виправлені при друкуванні підручників на 1935-36 навчальний рік.

План видання підручників для дорослих теж виконано.

По методлітературі в назвах план виконано на 80,9%, але треба відзначити, що в частині методлітератури мало вийшло запланованих курсів методик для вчителя. План педосвіти також ще (на 1.XII

Видавництво „Радянська школа“

1934 р.) не реалізовано. Це пояснюється тим, що план зменшено на 20 підр., а з залишених в плані 32 назв 22 одержано від Учпедгізу з великим запізненням.

Огляд діяльності видавництва за період 1932—34 рр. показав, що видавництво переважно продукує підручники та методлітературу.

Динаміка видавничої справи за роками дає таку картину:

Роки	Назв	Аркушів	Тираж	Відбитків у тис.
1932	358	1.738	20.456	102.975
1933	396	1.762	24.152,6	146.132
10 міс. 34 р. .	512	2.519	20.945,6	130.305,3

у % до 1932 року

1932	100	100	100	100
1933	110,6	101,4	118,1	111,9
1934	143,0	144,9	102,1	116,1

Аналізуючи видання літератури по окремих групах за роками, треба констатувати, що питома вага підручників в продукції видавництва за роками зростає. Це є наслідок того, що видавництво, виконуючи постанови ЦК КП(б)У про школу, основну увагу приділило справі видання підручників, передусім дбаючи за доброякісний стабільний підручник для початкової та середньої школи.

Лише з 1933 р., згідно з постановою ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У про стабільний підручник, видавництво має змогу при друкуванні підручників наступних років враховувати збереження підручників від попередніх років. Але тому, що перед видавництвом стоїть завдання добитись забезпечення кожного учня підручником, видавництво ж, враховуючи зростання контингентів учнів, не маючи для цього потрібного ліміту паперу, ще і в 1935 р. не може повністю задовольнити школу підручниками і питома вага підручників в плані 1935 р. теж займає перше місце.

Лише в 1936 р. видавництво зможе виконати поставлене перед ним завдання — забезпечити учнів підручниками 1:1.

Друге завдання видавництва — це забезпечити вчителів початкової та середньої школи потрібною методлітературою. Справа видання методлітератури зводилась ввесь час до видання різного роду методистів загального характеру. Лише в плані 1934 р. було передбачено видання потрібних вчителів курсів методик, але план в цій галузі виконано ще не зовсім задовільно. Перед видавництвом стоїть завдання — в 1935 р. справу видання потрібних учителям методик та підручників для педосвіти поставити на одному рівні з виданням підручників початкової та середньої школи.

„Нацменвидав“

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Згідно з постановою ЦК КП(б)У 1934 року організовано Державне видавництво дитячої літератури. Редакційний апарат Дитвидаву виконав велику роботу по перегляду рукописів, що залишилися від дитячого сектора видавництва «Молодий Більшовик», де було буржуазно-націоналістичне кубло, що протягувало в дитячій літературі класово-ворожу ідеологію та націоналістичні настанови колишнього керівництва НКО.

Одночасно редакційний апарат видавництва в зміцненому складі розгорнув роботу по складанню річного плану видавництва; в основу цього плану покладено завдання, що його поставив перед Дитвидавом ЦК ВКП(б): створити такі книжки для дітей, які, поєднуючи цікавість та приступність викладу з принциповою витриманістю та високим ідейним рівнем, прищеплювали б дітям інтерес до будівництва, що його провадять робочий клас і партія. З метою ліквідації націоналістичної замкненості, що культивувалася колишнім керівництвом НКО, в плані, поруч з притягненням до роботи над дитячою книжкою кращих українських радянських письменників, намічено було ознайомити дітей трудящих України з кращими зразками російської радянської літератури, а також і з класичною літературою як російською, так і світовою.

Складаючи план, Дитвидав мав також на меті викоренити в галузі дитячої літератури «лівацькі» настанови, що відкидали казку, фантастику в творах для дітей, ігнорували усе багатство літературних форм.

Стан реалізації плану на 28.X 1934 р. такий:

	Річний план	Виконано на 28.X-34 р.	%
Подача до друку (разом з 42 рукописами з 1933 р.)	226 назв	190 назв ¹	85,0
Вихід з друку	190 "	120 "	63,2

Щодо складу авторів, план виконано так: з усіх зданих в 1934 р. рукописів належить:

Українським авторам	67 назв
Російським "	49 " (в т. ч. 14 класиків)
Єврейським "	8 "
Іншим "	23 "

Щодо мови видання:

Українською мовою	101 назва
Російською "	14 назв
Єврейською "	13 "
Польською "	7 "
Німецькою "	9 "
Болгарською "	4 "

¹ План виходу з друку (190 назв) становить сума 4 затверджених квартальних планів.

Видавництво дитячої літератури

В тематиці виконаної частини плану є чимало книжок, що сприяють інтернаціональному вихованню, знайомлять дітей з життям інших народів СРСР і закордону, приміром, книжки Барто «Братусі», Корецького «Ми ще повернемося» (про австр. робітників); Донченка «Притулок св. Терези» — про життя пролетарських дітей у Німеччині тощо.

Порядком масової роботи видавництво в зв'язку з підготовкою до партнаради по дитячій літературі провело доповіді на масових конференціях дитячих письменників, педагогів, піонерватажків і батьків (в Харкові, Києві, Одесі).

Щодо використання різних літературних форм в творах для дітей в 1934 р. Дитвидав вперше за останні роки здав до друку 13 книжок казок (серед них казки Пушкіна, Кіплінга, Л. Толстого, Чуковського, Касіля, Н. Забіли, О. Донченка, Шовкопляса, Гайдара і ін.), кілька науково-фантастичних книжок (Жюль-Верна, Смолича, Владка), п'єси (Бедзика, Донченка, Чигирини).

В бібліотеці класиків вийшли з друку вибрані твори Франка, Коцюбинського, Л. Толстого, Тургенєва, П. Мирного; друкується — Чехов, Островський, Салтиков-Шчедрін; вперше в українському перекладі вийшла з друку «Коварство і Любов» Шіллера; незабаром вийдуть з друку: Свіфта «Мандри Гулівера», Гюго «Гаврош», Горького «Мати», «Дитинство».

Для дітей старшого віку видані твори сучасних українських і російських письменників: Головка «Бур'ян», «Мати»; Копиленка «Народжується місто»; Кириленка «Аванпости»; Любченка «Вибрані твори»; Фурманова «Чапаєв», «Червоний десант». Здана до друку «Піднята цілина» Шолохова — в спеціальній обробці автора для дітей. Ці твори сучасних радянських письменників, а також твори класиків складають серію «Шкільної бібліотеки», в якій видано вже 23 назви.

Вперше в плані цього року чимале місце приділено історичній і географічній літературі.

В цьому році до створення книжок для дітей вперше залучено чимало видатних українських радянських письменників, які раніш для дітей не писали.

Щодо оформлення дитячої книжки, то в наслідок взятого видавництвом твердого курсу на високохудожнє, реалістичне оформлення, помітно значне поліпшення зовнішнього вигляду дитячої книжки. Як приклад, можна навести: «Тарасик Дивак» Н. Забіли (оформл. худ. Фрідкіна), «Лімпопо» Чуковського (оформл. худ. КЕ-ША), «Скрипонька» Квітко-Тичини, «Дід Мазай» Некрасова, а для старшого віку «80.000 км під водою» Жюль Верна і «Робінзон Крузо» Дефо, малюнки до вибраних творів Чехова (худ. Довгаль). Виключно гарно оформлена книга-альбом — промова тов. П. П. Постишева на зльоті юних піонерів. Цю книгу призначено як нагороду для преміювання ударників навчання в школі.

Для всебічної оцінки видрукованої продукції видавництво провадить конференції якості продукції за участю письменників, педагогів, художників і бібліотекарів.

ВИДАВНИЦТВО ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ. В 1931. 32 році у видавництві «Література і мистецтво» звили собі контрреволюційне кубло націоналісти Досвітній, Ірчан, Ткачук та ін. Наслідком такої запосілості контрреволюційних елементів вся робота видавництва зійшла до:

а) Зменшення обсягу видань художньої літератури протягом всього існування «ЛІМ».

б) Зосередження націоналістичних та контрреволюційних кадрів на всіх ланках видавничої роботи (редакційний, рецензентський та перекладницький апарат і навіть націоналістичний добір технічного апарату).

в) Видання явно націоналістичної літератури не тільки сучасної а й класичної. Політика націоналістів була скерована на націоналістично-тенденційний добір класичної літератури, тенденційний добір перекладної літератури, запосілість явно націоналістичних видань творів націоналістичних письменників, зведення нанівещь видання літератури народів СРСР та УСРР, що призвело до повної орієнтації на Захід, що цілком відповідало програмі українських націоналістів.

г) Фінансування контрреволюційних елементів через складання договорів з явно націоналістичними письменниками та видання націоналістичних творів, підвищення їм гонорару непотрібним перевиданням їхніх шкідливих творів та контрактація націоналістичних елементів і складання договорів для перекладу на інші мови націоналістичних творів.

Видавництво стало організаційним центром контрреволюційної пропаганди, проваджуваної націоналістичними та контрреволюційними організаціями.

В час розгрому націоналістичного ухилу Скрипника видавництво, насамперед, взялось за очистку своїх кадрів від класово-ворожих націоналістичних елементів. Було вичищено та знято з роботи 20 чол. класово-ворожих елементів, що становить 44,4% апарату.

По лінії кадрів письменників, що обслуговували видавництво, зірвано ряд договорів з націоналістичними елементами і знято з плану видання їхні книжки (Досвітній, Пилипенко, Ткачук, Бобинський, Ірчан та ін.).

Зі складу перекладачів виключено націоналістів Єфремова, Зерова, Слісаренка, Антоненка-Давидовича і ряд інших.

Після очистки авторських кадрів від націоналістичних елементів видавництво згуртувало навколо себе кращі письменницькі

радянські кадри. Всього, пересічно, письменників, що працюють для видавництва, 150 чол., з них комуністів — 37, комсомольців — 16.

Якщо в минулому старе керівництво орієнтувалося на вапліянські кадри, то тепер видавництво головну увагу скеровує на кадри радянських письменників — комуністів, комсомольців, радянської інтелігенції.

Поруч з викриттям націоналістів і контрреволюціонерів головна увага була скерована на піднесення ідейної та художньої якості продукції.

ПЛАН ВИДАВНИЦТВА ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ. Новим видавничим планом вся робота була скерована на виконання рішень листопадового пленуму ЦК і ЦКК КП(б)У та ухвал партз'їздів.

В основу нового плану покладено:

1. Видання високоякісної сучасної радянської літератури.
2. Видання кращої класичної літератури не тільки української, але й російської та світової.
3. Видання літератури письменників народів СРСР.
4. Видання п'єс для села.

Наслідки роботи виявилися лише в 1934 р.

Дані видання продукції 1934 року свідчать про таке:

В и к о н а н н я п л а н у

Операційні відомості за 1934 р. (9 місяців):

		Обсяг			Тираж	Відбитки		Спож. папер.
		Назв.	Авт.	Друк.		Авт.	Друк.	
9 міс.	Факт. викон.	122	962,2	734,35	1868,5	13888,5	10150,6	251,0
1934 р.	По плану	161	1626,3	1203,75	1840,5	19304,0	14572,5	334,5
	% до плану	75,6	59,1	61,0	101,5	71,9	69,7	75,0
9 міс.	Факт. викон.	105	960,15	836,125	612,5	5488,25	6422,0	—
1934 р.	По плану	247	2429,2	1989,0	1579,5	15392,5	2064,9	313,3
	% до плану	42,5	39,5	42,0	38,8	35,7	31,1	38,2

Як видно з цих даних, виконання плану явно незадовільне, хоч в порівнянні з минулим роком є значні зрушення. Невиконання плану можна пояснити:

1. Завантаженістю друкарні «ЛІМ» іншими виданнями.
2. Недовантаженістю видавництва папером.

Видавництво художньої літератури

За розділами літератур по виконаному плану і порівняно з минулим роком маємо такі дані:

	Назв	% до вид. продукції	Питома вага розділів в 1933 р.
1. Суч. укр. література	61	50	45,6
2. Укр. класика	8	6,5	7,4
а) твори СРСР	24	19,5	7,4
б) евр. класика	2	1,6	1,8
в) сучасна світова	8	6,5	4,9
4. Нацмен	17	13,8	16,8
5. Літературознавство	1	0,9	3,7
6. Брак	1	0,0	12,4
Разом	122	100	100%

З аналізу виданої продукції 1933 р. видно, що видавництво не приділило достатньої уваги виданню української класичної літератури, мало видано книг з літературознавства та світової класики. Правда, зате є значні зрушення (чого боялись надто націоналісти) в справі видання творів письменників народів СРСР. Отже, виходячи з аналізу основних завдань редвідділу, треба збільшити темпи видання: а) української, світової та російської класики; б) збільшення видання нацменмовами та особливо російською і в) поширення видань з літературознавства.

Не зважаючи на недовиконання плану, після листопадового пленуму видавництво в своїй роботі дійшло позитивних наслідків. Якщо досі майже зовсім не було масової книжки, то тепер утворена так звана «Дешева бібліотека художньої літератури», що дала можливість забезпечити широкий попит масового читача на високоякісну художню книжку. Так, протягом IV квартала 1933 та трьох кварталів 1934 р. видано в цій серії понад 25 назв. Організована також масова бібліотека для найширших читацьких мас. В цій серії видано також понад 25 назв. Розпочато видання масової театральної бібліотеки для колгоспних театрів.

Існуючий редакційний портфель, враховуючи ті хиби, що були і є у виданій продукції (недостатня кількість видання класиків, нацмен і ін.), все ж також не зможе забезпечити виправлення прогрівів у виданнях. Аналізуючи портфель, маємо такі дані:

Портфель:				%	% у назв.
Україн. класична	37 арк.	3 назви		5	37
Сучас. українська	166	19 "		19	23
Світова класична	126	9 "		15	11
" сучасна	114	8 "		12	10
Рос. класична	151	13 "		17	15
" сучасна	204	14 "		23	16
Драми	19	6 "		2	7
Поезія	62	12 "		7	14
	878	84		100	100

Поліпшився фінансовий стан видавництва.

1932 р. закінчено зі збитком 564,0 т. крб.

[illegible]

1934 „ 1 кв. закінчено зі збитком 330,2 „ „

1934 р., квітень—липень закін. з прибут. . . . 195,8 „ „

Від перманентного важкого фінансового стану, що було 1933 р. і початку 1934 р., видавництво вийшло, не зважаючи на розрив між встановленими НКФ і фактичними обіговими коштами.

До II квартала 1934 р. журнали виходили занадто погано. У IV кварталі 1934 р. виходили номери не тільки листопада—грудня, але і серпня—вересня 1933 р. Така «акуратність» відштовхувала читачькі маси, а коли додати погану роботу монопольного по передплаті поширювача «Союзпечать» і не завжди добру якість журналу змістом, то стане ясна картина стану періодики. Вжитими заходами 1934 р. видавництво домоглося більш-менш акуратного виходу журналу.

При організації видавництва «Мистецтво» йому було передано з видавництва «ЛІМ» договірний і редакційний портфель та рукописи на виробництві з галузі мистецтва, що в значній більшості являв собою буржуазно-націоналістичну контрабанду згрупованих навколо видавництва контрреволюціонерів-націоналістів.

Виходячи з настанов січневого пленуму ЦК ВКП(б) і червневого й листопадового пленумів ЦК і ЦКК КП(б)У, видавництво провело рішучу очистку так редакційного портфеля і виробництва, як і особистого складу від буржуазно-націоналістичних елементів. Вилучено націоналістичний мотлох, яким були засмічені так редакційний, як і виробничий сектори видавництва.

Після очистки апарату й портфеля видавництва від націоналістичного засмічення всю роботу було сплановано заново, на засадах ухвал XVII і XII з'їздів ВКП(б) і КП(б)У в справі проведення правильної лєнінсько-сталінської національної політики.

Систематично видавалися твори для обслуговування нацменшостей України так само, як і притягувалися до роботи нацменівські митці. До поточних масово-політичних кампаній видавалася відповідна продукція. Окреме місце займає в виданнях видавництва дитяча музично-вокальна література, яка випадала досі з його планів, так само, як музична література для обслуговування Червоної армії.

За 9 місяців 1934 року було видано 49 плакатів, в більшості призначених для обслуговування політичних кампаній та революційних свят. Ці плакати одержали високу оцінку та послужили зразками для оформлення великими копіями цих плакатів при оформленні міст УСРР.

За 9 місяців 1934 року видано 87 назв музичних творів загальним обсягом в 377 нотних аркушів.

В галузі художнього поліграфічного оформлення музичних видань видавництво домоглося значного поліпшення, застосовуючи художні обкладинки, кращий папір, так само значно підвищилась якість друку.

Було звернено увагу на притягнення до роботи кваліфікованих радянських кадрів в апарат видавництва та його автуру.

Ненормальності роботи видавництва в період 1932—33 рр. і в 1934 р. подекуди дають себе знати. Це не повністю ліквідовані певні неув'язки роботи окремих секторів видавництва, по окремих ділянках роботи досі немає достатнього охоплення авторських кадрів УСРР, що примушує обмежуватись використанням переважно харківських і київських авторів. Реалізація готової продукції видавництва через незадовільну роботу Укркниготоргу та Вукоопкниги перебуває в ненормальному стані й примушує шукати різних шляхів для свого просування.

Тоді, як ще в другій половині 1933 року спостерігалися поодинокі прориви ідеологічного порядку — музичні твори Лисенка, В. Косенка, плакати Маренкова й Міщенко — протягом 9 місяців 1934 р. спостерігалися лише нечисленні випадки забракування продукції з художньо-ідеологічних причин в межах самого видавництва.

Але найбільш вузьким місцем роботи видавництва в цілому і досі є відсутність належної поліграфічної бази, яка б забезпечувала своєчасне і безперебійне проходження продукції, підготовленої редак-

Видавництво „Мистецтво“

торами. Наслідком усього цього є недостатні темпи проходження продукції в редакційному, виробничому й комерційних секторах видавництва.

За час свого існування видавництво «Мистецтво» видало різної продукції з образотворчого й музичного мистецтва в такій кількості:

	1932	1933	1934 — 9 міс.	Разом:
Назв	334	288	323	945
Обсяг (в арк.) . .	210,8	351,4	508,5	1070,7
Тиражі (в тисяч.) .	3473,3	2873,7	3641,5	9988,5
Відбитки (в тисяч.) .	6368,1	5718,3	6101,5	18187,9

Диференціюючи видану продукцію по окремих розділах творів за формою видання, ми будемо мати таку картину:

	Назв	Обсяг в арк.	Тираж в тис.
Плакати	295	221,5	4332,4
Гасла	152	48,0	1760,9
Мистецька книга . .	6	32,6	13,9
Монографії	3	26,0	6,0
Портрети й картини	133	43,0	2594,0
Альбоми	1	4,0	5,0
Ноти	259	681,2	552,8
Листівки	8 ²	5,3	432,0
Інші поза планом .	8	8,6	291,5
Разом . .	945	1070,6	9988,5

Поруч із значним зростом продукції, виданої за 1934 р., видавництво має відставання по виданню монографій, альманахів і мистецтвознавчої літератури і лише за останній час робить в цьому напрямі рішучий злам.

Порівнюючи зріст обсягу діяльності видавництва за 1934 р. з 1932 р. і 1933 роками, ми маємо таку картину:

Назви:

1932	1933	% до 1932 р.	1934	% до 1932 р.	% до 1933 р.
334	288	85,9	454 ¹	135,5	157,6

Обсяг:

1932	1933	% до 1932 р.	1934 р.	% до 1932 р.	% до 1933 р.
210	351,14	166,6	750,8	365,2	213,8

Тираж:

1932	1933	% до 1932 р.	1934 р.	% до 1932 р.	% до 1933 р.
3473,76	2873,68	82,7	4583,7	132,2	159,5

¹ Дані за IV квартал 1934 р. взято за планом.

Видавництво „Мистецтво“

Видавництво знизило номінальні ціни проти 1932 р. на 12,1% і проти 1933 р. на 10,1%, не кажучи вже про значне покращання якості всієї продукції минулих років.

ТРЕСТ ПОЛІТЕХНІЧНОГО УСТАТКОВАННЯ ШКОЛИ.
Щоб забезпечити школи України наочним приладдям, шкільним устаткуванням, а також для розвитку на Україні виробництва іграшок, — в системі НКО УСРР в 1934 р. організовано Всеукраїнський трест політехнічного устаткування шкіл та виробництва іграшок.

Трест цей організовано на базі тресту Наркомлегпрому (5 підприємств). Крім того, трестові було передано 4 підприємства місцевої промисловості і 4 підприємства промкооперації.

Виробничу програму тресту затверджено в сумі 14.000.000 крб., що розподілялась в основному за такими розділами:

1. Шкільне обладнання і фізприбори	крб.	8.192.000
2. Іграшки	”	3.795.000
3. Дитячі меблі	”	800.000
4. Позапланова продукція (з-д № 5 в Харкові)	”	128.000
5. Інструмент на сторону (преси для лабораторій)	”	500.000
6. Скло на сторону (термометри, інкубатори, бутери тощо)	”	207.000
7. Роботи по капітальному будівництву	”	378.000
		крб. 14.000.000

Отже, основний план тресту складається з виробів політехнізації школи й іграшки.

Завдання, поставлені перед трестом, вимагали швидкої перебудови роботи підприємств тресту, переходу до нового асортименту і швидкого його освоєння.

Організація тресту в середині року значною мірою ускладнила становище підприємств, особливо лінією одержання потрібних фондів сировини і матеріалів, також було ускладнено фінансування тресту.

Підприємства тресту були розміщені в непридатних, напівзруйнованих приміщеннях, що вимагало негайного значного капітального ремонту.

Фінансовий стан тресту був катастрофічний. Підприємства мали величезну заборгованість по зарплатні.

Устаткування було зношене. Верстати часто виходили з ладу, тим то й зривалось виконання виробничої програми.

Постачання робітникам було в надзвичайно тяжкому стані, що спричинялось до плинності робочої сили, особливо кваліфікованих кадрів.

Уряд забезпечив трест матеріальною базою. І, не зважаючи на те, що трест не мав фондів сировини на II квартал, а в III кварталі абсолютно недостатні, — підприємства тресту, освоївши значну частину нової продукції, стали домагатися виконання виробничої програми.

Виконано план в абсолютних цифрах і в процентах так:

Місяць	План	Фактичне виконання	%
Травень	1149,8	899,8	78,3
Червень	1295,8	969,8	74,8
Липень	1203,7	898,3	74,6
Серпень	1294,9	916,6	70,7
Вересень	1227,8	1103,6	90,0
Жовтень	1235,4	1256,9	101,7

Отже, підприємства тресту, освоюючи нові виробництва, значно збільшують виконання виробничого плану.

ЗМІСТ

Культура переможного соціалізму

Школа

Здійснення загального обов'язкового початкового навчання	25
Вчительські кадри	29
Матеріальна база школи та навчальне обладнання	40
Навчальні плани, програми, підручники	45
Стан успішності з основ наук у школі:	56
1) мова	57
2) математика	59
3) біологічний цикл	61
4) фізика	63
5) література	64
6) історія та географія	66
Методична допомога вчителів	68
Стан виховної роботи в школі	72
Позашкільна робота з дітьми	78
Шкільне будівництво	81

Підготовка вчителів

Мережа та структура закладів педагогічної освіти	89
Професорсько-викладовські кадри	95
Контингенти студентів педагогічних закладів	100
Набір 1934 року до педагогічних інститутів	103
Набір 1934 року до педагогічних технікумів	106
Навчальні плани, програми, підручники	107
Боротьба за кращу організацію навчального процесу	110
Зміцнення навчально-матеріальної бази	112
Стан заочного навчання та підвищення кваліфікації педагогів	115

Наука

Робота науково-дослідних установ та державних університетів	121
Боротьба проти націоналістичного шкідництва	122
Наукова діяльність науково-дослідних установ	125

Мистецтво

Театри	135
Музика	143
Музично-театральна освіта	152
Образотворче мистецтво	160
Будівництво кінотеатрів на селі	164

Бібліотеки

Шкідництво на бібліотечному фронті	169
Заходи НКО до піднесення бібліотечної справи	172
Кадри	174
Масова робота бібліотек	177

Бібліотечні колектори та комплектування	179
Наукові бібліотеки	181
Дитячі бібліотеки	183
Охорона книжкових фондів та стан бібліотечних приміщень	185

Будинки колгоспника

Будинки колгоспника	189
Пересувні форми масової політосвітної роботи	190
Будинки колгоспника при МТС	191
Кадри	193
Технікуми політосвіти	195
Самодіяльне мистецтво	195
Хати-лабораторії	197
Культобслуговування радгоспів	198
Культобслуговування сільськогосподарських кампаній	199

Дошкільнє виховання

Дошкільнє виховання	203
Охоплення дошкільнят дитячими установами	206
Обслуговування дітей нацменшостей	208
Кадри	210
Книжка та іграшка для дошкільнят	212
Матеріальний стан дошкільних установ	214

Дитячі будинки

Розвиток мережі дитячих будинків та стан їхньої роботи	219
Боротьба з дитячим правопорушництвом	224

Освіта дорослих

Ліквідація неписьменності та малописьменності	229
Школи середньої освіти дорослих	230
Видання підручників та методичної літератури	230

Музеї

Стан музейних фондів	237
Заходи НКО на 1935 рік	238

Видавництва

Видавництво „Радянська школа“	243
Державне видавництво дитячої літератури	250
Видавництво художньої літератури	253
План видавництва та його реалізація	254
Державне видавництво „Мистецтво“	257
Трест політехнічного устаткування школи	261

Редактор Соболев М. Г.

Технер Політієнко С. Р.

Техредактор Рувінський Я. О.

Коректор Хорт А. І.

Уповноваж. Головліту № 1098. Зам. № 220. Тираж 3400. Друков. арк. 16 $\frac{1}{2}$. Папер. арк. 8 $\frac{1}{4}$.
Формат паперу 72 x 110=1/16. Знаків в 1 папер. арк. 98 тис. л. Здано на виробництво 29/XI 1934 р.
Підписано до друку 7/II 1935 року.

4 республік. поліграф. ф-ка УПКПТ, Київ, Радянська площа, 2.

